

Veilig slapen en wiegendood

het Hummeltje

KINDERDAGVERBLIJF

Het doel van veilig slapen en wiegendood binnen het kinderdagverblijf Het Hummeltje is het uitsluiten van risico's die wiegendood kunnen veroorzaken. Daarnaast wordt getracht voor adequate instructies en adviezen in geval van (bijna) wiegendood. Het geldigheidsbereik betreft alle medewerkers van Kinderdagverblijf het Hummeltje.

Wat is wiegendood?

Wiegendood is het onverwacht, tijdens de slaap, overlijden van een kindje van nul tot twee jaar. Na 12 maanden komt het nauwelijks nog voor. Wiegendood wordt gekenmerkt door het feit dat er voorgaande aan het overlijden geen duidelijke ziekteverschijnselen waren. Er is veel onderzoek gedaan naar de oorzaak van wiegendood. Onderzoekers hebben ontdekt dat het risico op wiegendood kleiner is als:

- ✓ Het kind op de rug slaapt;
- ✓ Het kind onder een dekentje of in een slaapzak slaapt;
- ✓ Het kind niet in aanraking komt met rook;
- ✓ Het kind het niet te warm heeft.

Maatregelen ter voorkoming

Helaas komt het in Nederland ook incidenteel voor dat een baby in een kinderdagverblijf overlijdt onder het beeld van wiegendood. Aandacht voor preventie en voorzorgsmaatregelen kunnen het risico – dat in het bijzonder voor jonge baby's tussen drie en negen maanden relatief hoger blijkt uit te vallen dan in thuissituaties- tot het uiterste te beperken. Daarom spannen we ons in om het risico zo klein mogelijk te maken. Alle personeelsleden, ook invalkrachten en stagiaires, moeten bekend zijn met de praktische *preventieve maatregelen* die er afgesproken zijn over het veilig slapen van de kinderen. Deze maatregelen zijn afgeleid uit **de folder Veilig Slapen** van de Stichting Wiegendood. Ouders van baby's ontvangen deze adviezen in de regel van consultatiebureau, verloskundigen of kraamzorg, maar als dat niet zo is kunnen de ouders de folder bij de stichting Wiegendood aanvragen. Ook kan de website van de stichting geraadpleegd worden. Voordat een kind wordt geplaatst komt het eerst een aantal keer wennen. Zo kan het kind wennen aan de nieuwe routine en veranderende omstandigheden. Daarnaast zijn al onze leidsters opgeleid tot BHV/Kinder-EHBO.

Preventieve maatregelen

Leg een baby nooit op de buik te slapen

Een baby op de buik te slapen leggen, maakt het risico op wiegendood wel vier tot vijf maal groter dan gemiddeld. Bij een verkouden baby nog iets meer. Wij leggen een baby nooit op de buik. Ook niet als een baby alleen dan troostbaar is.

Uitzonderingen

- Er zijn bepaalde (aangeboren) afwijkingen waarbij buikligging wel wenselijk kan zijn. Ouders dienen dan een schriftelijke verklaring van hun arts te overleggen (kopie hiervan wordt op de locatie bewaard in de GGD map).
- Als ouders ondanks adviezen zelf aangeven te willen dat hun baby (0 tot 1,5 jaar) in buikhouding slaapt, dan dient dat schriftelijk te worden vastgelegd. (Het gaat er hierbij om dat het kind bij het naar bed brengen bewust op de buik gelegd wordt. Als kinderen tijdens hun slaap zelf op de buik draaien en goed hun hoofd op kunnen tillen, dan hoeft er geen formulier in gevuld te worden.) Bij het intakegesprek wordt ouders de vraag gesteld of ze hun kind in buikligging laten slapen. Indien ze dit doen, dan dienen ze daarvoor de verklaring buikligging in te vullen. (zie bijlage 2). Deze verklaring wordt op de locatie bewaard in de GGD map)

Voorkom dat een baby te warm ligt

De factor temperatuur (warmtestuwing) speelt een rol onder de baby's die onder het beeld van wiegendood overlijden. Door koude overlijdt zelden een baby.

Indicatoren t.a.v. temperatuur

- Op de slaap- en leefruimte zijn thermometers, zodat de temperatuur, vochtigheid en Co₂ kan worden gemeten. Regelmatig de slaapruijnte ventileren: Bij het openen van het kinderdagverblijf het slaapkamer raam openzetten. Als er geen kinderen in de bedjes liggen die bij het raam staan, het raam openzetten. Indien de temperatuur in de slaapkamer lager wordt dan 15 C als het raam openstaat, dan het raam dichtdoen of op een kier zetten.
- Zolang de voetjes van een baby prettig aanvoelen, heeft die het niet koud. Ook in de nek van een baby is goed te voelen of hij/zij het warm of koud heeft. Een baby die zweet heeft het al gevaarlijk warm. Wij voelen regelmatig of de baby het niet te warm heeft.
- Wij zorgen dat het niet te warm is in de slaapruijnte. Aanbevolen slaapkamer-temperatuur is 15 tot 18 graden. Er hangt een thermometer in de slaapruijnte.
- Wij leggen een baby te slapen in een slaapzak of onder een (katoenen) dekentje die goed kunnen worden ingestopt. We maken het bedje zo op dat de baby met de voeten nagenoeg tegen het voeteneind ligt (dat heet laag opmaken). Verder gebruiken wij geen dekbed. Een gevoerde trappelzak mag niet in combinatie met een deken worden gebruikt. Kinderen die een slaapzak meekrijgen liggen in principe met romper, of T-shirt aan in de slaapzak en toegedekt met een lakentje. In de winterperiode kan er bij gebruik van een dunne slaapzak een dekentje gebruikt worden. Bij koorts wordt er extra gecontroleerd en wordt de baby niet te warm toegedekt. Ook laten wij een baby nooit met bedekt hoofd slapen.
- Wij hechten waarde aan inbakeren. Dit gebeurt altijd in samenspraak met de ouders. Wij bakeren een baby die niet in goede conditie is of bijvoorbeeld koorts heeft nooit in. Ook letten wij op de leeftijd van de baby.

Zorg voor veiligheid in en rondom het bed

De leidsters letten goed op of het bedje goed is afgesloten. De babybedden worden kort opgemaakt, de voetjes van een baby liggen vrijwel tegen het voeteneinde (dit is bedoeld om te voorkomen dat de baby onder het beddengoed schuift). We gebruiken nooit een kussen, een kussenachtige knuffel, zachte hoofd- en zijwandbeschermers, zeiltjes, tuigjes, koorden of voorwerpen van zacht plastic in een bedje. Voor een fopspeen wordt niet meer dan tien centimeter koord worden gebruikt. De matrassen zijn niet te zacht. Naast het luchten van de slaapruijnte, wassen en luchten we ook het beddengoed regelmatig.

Voorkom gezondheidsschade door (mee) roken

De rook van volwassenen kan een baby veel schade doen. Daarom mag nergens binnen het Hummeltje gerookt worden. Wanneer leidsters in hun pauze (buiten) gerookt hebben wassen ze eerst hun handen met zeep voordat ze weer aan het werk gaan.

Houdt voldoende toezicht

Tijdens het slapen is er continue een leidster aanwezig als poortwachter. Zodra een kindje naar bed wordt gebracht kijken we ook bij alle andere kindjes die liggen te slapen. Kinderen die wakker zijn worden altijd meteen uit bed gehaald. Nieuwe kinderen en jonge baby's houden we extra in de gaten. Veranderingen in omstandigheden en routine kunnen stress en slaapverstoring veroorzaken. Doordat het kinderdagverblijf verschilt met het ouderlijke huis zijn er gewenningsbezoeken, bij

voorkeur met een slaaperperiode. We maken gebruik van een babyfoon als er buiten gespeeld wordt of wanneer een leidster even elders moet zijn.

Voorkom oververmoeidheid van de baby

Indien een baby langdurig gehuild heeft (bijv. omdat het overstuur is geraakt) kan een kind oververhit raken.

Overige belangrijke zaken in relatie tot wiegendood

- Hang belangrijke, recente telefoonnummers (brandweer, huisarts) bij de telefoon.
- Zorg dat ouders altijd laten weten waar ze te bereiken zijn.
- Zorg dat babyfoons in het kinderdagverblijf aanwezig zijn.
- Het ophangen van een instructiebad in de slaapruijnte, waarin stapsgewijs beschreven staat hoe te handelen als een (bijna) levensloos kind aangetroffen wordt. (zie bijlage 1)

De leidsters zijn verantwoordelijk voor het toepassen van deze regels. Zij worden geacht eventuele problemen in de praktijk te signaleren. Van belangrijke gebeurtenissen- ongelukken of bijna ongelukken wordt de eigenaresse direct op de hoogte gesteld.

Als er ondanks alle voorzorgen toch een baby in slechte conditie wordt aangetroffen, prikkelen we de baby door het aan te tikken en wat te bewegen en te zien of het zich herstelt. Zo niet, dan slaan we alarm (112 bellen) en beginnen met reanimatie en mond op mondbeademing. De andere leidsters worden te hulp geroepen, maar de andere kinderen worden niet zonder toezicht gelaten. De eigenaresse wordt gewaarschuwd (of is reeds aanwezig) en zij neemt contact op met de ouders en met medische instanties. Het is van belang om van begin af aan feiten te noteren zoals het tijdstip, de omstandigheden en de betrokkenen. Iedere leidster heeft een BHV/EHBO-diploma en is direct eindverantwoordelijk. De te hulp geroepen arts dient in het belang van het diagnostiek ook zo spoedig mogelijk de temperatuur van de baby op te nemen.

Kinderdagverblijf het Hummeltje beseft dat in geval van overlijden nazorg voor de betrokken leidster(s), stagiaires en de ouders belangrijk is. Goede communicatie tussen alle betrokkenen staat daarbij voorop. In de eerste plaats hebben de ouders recht op volledig inzicht van notities en informatie. Nazorg is van groot belang. Niet alleen voor de ouders, maar ook voor de andere mensen in de kinderopvang. Aandacht voor alle betrokkenen en openheid over de gang van zaken voorkomen dat het rouwproces extra wordt belast.

Stichting Onderzoek en Preventie Zuigelingsterfte kan adviseren en behulpzaam zijn bij nazorg. Meer informatie is te verkrijgen bij:

Stichting Wiegendood

Postbus 1008

2430 AA Noorden

Tel.0172-408271

E-mail www.stichting@wiegendood.nl

Websites: www.wiegendood.nl en www.veiligslapen.info

Bijlage 1: Instructieblad

Handelen in geval van calamiteit

- **Blijf kalm**
- **Prikkel de baby**
- **Roep de hulp in van collega's**
- **Bel direct 112**
- **Pas bij NIET reageren mond op mond beademing toe**
- **Laat de eigenaresse waarschuwen**
- **Maak notities**

Bijlage 2: Formulier buikligging tijdens slapen

Formulier 'buikligging tijdens slapen'

Koog aan de Zaan, ...(datum)

De ouders van ..... heeft (hebben) de leidsters van kinderdagverblijf het Hummeltje verzocht hun kind, ...(naam kind) op de buik te laten slapen.

Dit is in afwijking met het beleid binnen kinderdagverblijf het Hummeltje. Alle bij kinderdagverblijf het Hummeltje aanwezigen dragen er zorg voor dat aan het verzoek van de ouders gevolg wordt gegeven.

De verantwoordelijkheid voor de eventuele gevolgen van deze handelswijze (wiegendood) blijft bij de ouders.

Handtekening voor akkoord:

Datum: .....

Handtekening/naam ouder(s)

.....

Handtekening
Y. Pool (eigenaresse)

.....

Ps. Formulier blijft bewaard op de locatie in de map GGD.